

KÉZIKÖNYV

TARTALOMJEGYZÉK

Adatvédelmi nyilatkozat
Bevezető
A kezelőfelület
Egérműveletek
Speciális billentyűk
Váltás a vérvonalak között
Menüsor - Fájl menü
Menüsor - Ablak és Súgó menü
Eszköztár
Új személy adatainak megadása, és meglévő személy adatainak módosítása
Fotók rendszerezése

ADATVÉDELMI NYILATKOZAT

A GenKapocs program új verziók keresése érdekében hálózati kapcsolatot használ a program futása alatt.

Ezt a kapcsolódást a számítógépre telepített tűzfalak jelzik a felhasználó felé. A hozzáférést a felhasználó elfogadhatja vagy blokkolhatja. Ha a kapcsolat engedélyezett a fenti funkcióhoz, azt az egyik GenKapocs verzió sem használja a nyilvántartott személyekről, azok kapcsolatáról, a programot kezelő felhasználóról, a számítógépen végzett tevékenységéről szóló adat továbbítására a programot használó személy tudta nélkül. A GenKapocs egyik verziójába sincs beépítve rejtett hálózati kommunikációra, adattovábbításra épülő funkció.

BEVEZETŐ

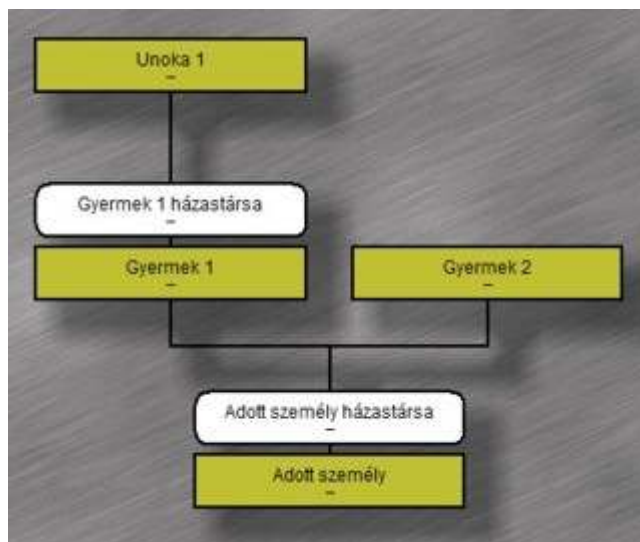
Sok családfa rajzoló program létezik az Interneten, melyek mind közel azonos felépítésűek. A GenKapocs azonban ezektől eltérő logika alapján működik, de ezt megértve hatékonyan lehet használni programot.

A legnagyobb különbség abban rejlik a GenKapocs és más programok között, hogy más programokkal ellentétben a GenKapocsban szigorú szabályok szerint lehet csak családfát rajzolni. Nem lehet bárhová felvenni tetszőleges személyeket, mert a GenKapocs mindig egy felhasználó által kiválasztott vérvonal mentén dolgozik, és egyszerre csak egy vérvonalhoz tartozó személyeket kezel. Egy vérvonal alatt mindig egy személyből kiinduló közvetlen vér szerinti rokonságot értem.

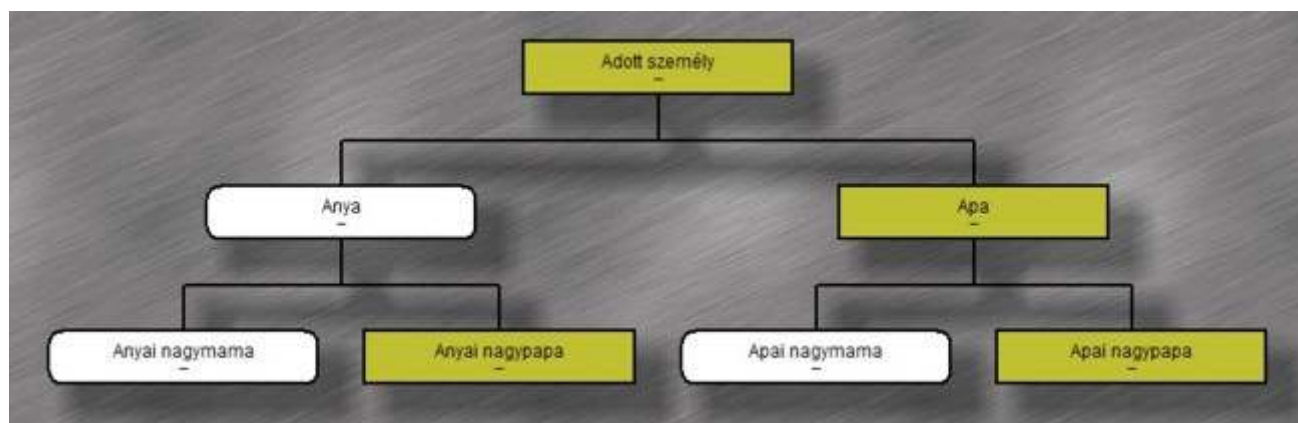
Például: egy vérvonalnak tekinthető az apai nagyapából kiinduló közvetlen leszármazottak, egy másik vérvonalnak az anyai nagyapából kiinduló közvetlen leszármazottak, de vérvonalnak tekintem a magamból kiinduló ősök (szülők, nagyszülők, dédszülők stb.) vonalát is. Tehát amint írtam: vérvonal = egy személyből kiindulva a teljes vér szerinti rokonok. A GenKapocs ezekből a vérvonalakból tud egyszerre egy vérvonalat megjeleníteni. (Hogy miért van ez így, olvassa el a **GYIK** menüpont alatt.)

Az, hogy melyik vérvonal látszódjon, a felhasználó tudja kiválasztani a programban. Attól függően, hogy egy személy leszármazottait vagy őseit akarjuk szerkeszteni kétféle megjelenítési mód létezik:

1.) Ha egy személy leszármazottait jelenítjük meg, akkor a program az adott személy felett közvetlenül az adott személy házastársát mutatja, majd a házastárs felett a közös gyermekeket mutatja. A szülők egymás alatt vannak, ahogy az ábra mutatja.

2.) Ha egy személy őseit jelenítjük meg, akkor a program az adott személy alatt kissé balra és jobbra mutatja az adott személy szüleit. Tehát itt a szülők egymás mellett vannak, ahogy az ábra mutatja.

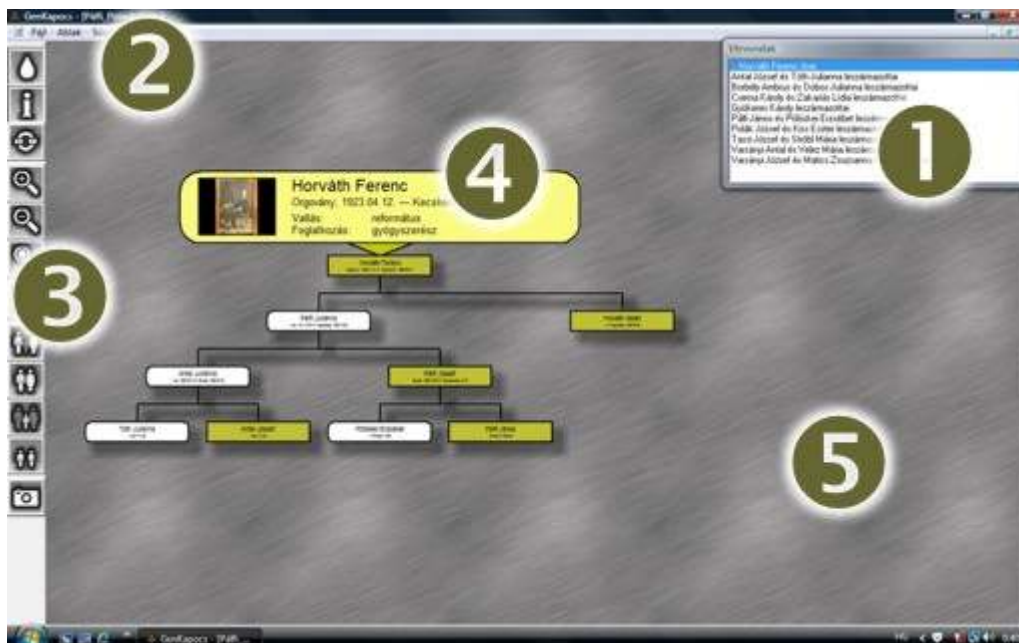

Mindkét nézetben az, hogy melyik személyhez milyen rokon köthető, a fenti két szabály írja le. Ezeket követni kell a családfák összeállításánál.

A KEZELŐFELÜLET

A GenKapocs kezelőfelülete az alábbi 5 fő elemből épül fel:

1. *"Vérvonalak" ablak*: ebben az ablakban jelenik meg az aktuálisan választható vérvonalak listája, és itt lehet választani, hogy melyik jelenjen meg a munkaterületen.
2. *Menüsor*: általános windows parancsok valamint néhány ritkábban használt funkció található meg benne.
3. *Eszköztár*: a családfa szerkesztéshez szükséges, gyakran használt parancsok.
4. *Info buborék*: gyors információ az egér alatti személyről.
5. *Munkaterület*: itt rajzolódik ki maga a családfa, és ide lehet újabb személyeket felvenni.

EGÉRMŰVELETEK

Egy személy kijelölése

Egy klikk a személy téglalapján.

Egy személy adatainak szerkesztése

Duplaklikk a személy téglalapján.

Nagyítás / Kicsinyítés

Egérgörgevel előre felé görgetve nagyítás, hátrafelé görgetve kicsinyítés.

Családfa mozgatása

Egy klikk a munkaterület üres részén, majd az egérgombot lenyomva tartva mozgatni kell az egeret (drag & drop).

SPECIÁLIS BILLENTYŰK

DEL

A Delete billentyűvel lehet bármelyik kijelölt személyt törölni a családfából.

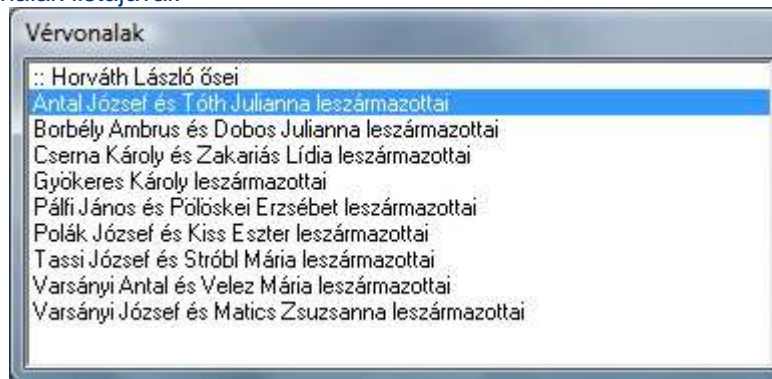
NUM

A NumPad-on található + billentyűvel a kijelölt személyhez új személyeket lehet kapcsolni automatikusan. Ezzel a módszerrel mindig csak közvetlen alá v. fölérendelt elem kapcsolható a kijelölt személyhez. Például a leszármazottakat mutató családfákban ha a személy ki van jelölve, akkor házastársat vesz fel. Ha a házastárs, akkor gyermeket. Ha a gyermek, akkor ismét házastársat, a gyermek házastársát. Az ősök nézetben pedig mindig szülőt vesz fel a kijelölt személyhez.

VÁLTÁS A VÉRVONALAK KÖZÖTT

A GenKapocs2 legnagyobb előnye, hogy egy fájlban tud több vérvonalat is kezelni, így a vérvonalak közös részeit elég egyszer megrajzolni. (A korábbi verzióknál külön fájlokban kellett az egyes vérvonalakat tárolni.)

Az új verzióban a program automatikusan detektálja, hogy a bevitt személyek alapján milyen vérvonalak építhetők fel. Ezek között váltani a jobb felső sarokban található "Vérvonalak" ablakban lehet. Ehhez az egeret az összecusokott ablakra kell vinni, és az ablak automatikusan lenyílik a választható vérvonalak listájával.

A lista alapvetően kétféle bejegyzéseket tartalmazhat. Az egyik "*x y és x y leszármazottai*", amelyet kiválasztva a megnevezett személyekből kiindulva a GenKapocs felrajzolja a leszármazottaik családfáját (a bevezetőben írt 1. típus). A másik "*:: x y ősei*", amelyre kattintva a kiválasztott személy őseit fogja megjeleníteni a program (a bevezetőben írt 2. típus). A munkaterületen éppen látszódó vérvonal kékkel ki van jelölve a listában.

"*:: x y ősei*" elemet nem mindig tartalmaz a lista, ugyanis ilyen elem csak akkor létezik, ha egy személy ki van jelölve, és annak a személynek legalább az egyik szülője meg van adva. Tehát az éppen látható családfában bárkinek megjeleníthető az összes őse, ha a kívánt személyt kijelöljük, és utána kiválasszuk a Vérvonalak ablakban, hogy az ő őseit szeretnénk megnézni. (Ez a funkció akkor nem működik, ha egy másik személy őseit nézzük éppen.)

Új személyek felvételekor, ha a program észreveszi, hogy az új személy már nem az éppen látható vérvonalhoz tartozik, akkor egy rövid figyelmeztetés után automatikusan átkapcsol a helyes vérvonalra.

MENÜSOR - FÁJL MENÜ

Új családfa...

Ezzel a menüponttal lehet új, üres családfát létrehozni. Az új fájl az első személyt tartalmazza "Ismeretlen személy" névvel, amit ezután bármikor lehet módosítani.

Megnyitás...

Korábban elmentett fájlok visszatöltése. A megnyíló ablakban, alul a fájltypusnál ki lehet választani a korábbi verziók által készített *.gen fájlokat, ha azokat szeretnénk beolvastatni az új programmal. A GenKapocs2 családfa fájljainak kiterjesztése: gco.

Mentés..., Mentés másként...

Az aktuálisan nyitott fájl mentése a korábbi vagy egy újonnan megadott névvel. Figyelem: GenKapocs2 által készített fájlokat a korábbi verziók nem tudják beolvasni.

Fájlok összevonása...

Az aktuálisan nyitott fájlra lehet rátölteni ebben a menüpontban egy újabb fájlt. A GenKapocs a két fájlból egy fájlt csinál úgy, hogy a két fájlban található közös részeket felismeri. Kevés adat esetén a program találhat olyan személyt a két fájlban, amelyről nem tudja eldönteni 100%-os pontossággal, hogy ugyanarról a személyről van-e szó. Ilyenkor egy üzenet fog megjelenni az egyik illetve a másik fájlban talált személyek adataival és a felhasználó eldöntheti, hogy valóban ugyanazok a személyek e. Előfordulhat még az is, hogy mindkét fájlban megtalálható ugyanaz a személy, azonban valamely adatuk eltérő. Ilyen esetben is szól a program, és lehetőséget ad a közvetlen javításra. Mindezek ellenére legyünk nagyon körültekintőek a fájlok összevonásánál, mert ha elrontjuk a műveletet valamelyik lépésnél, akkor nincs visszalépési lehetőség, sajnos újra kell kezdeni az összevonást. Az teljes folyamat egyébként naplózva van, így a végén meg tudjuk nézni, hogy mi változott meg.

Export...

A programban lehetőség van arra, hogy a családfát BMP vagy JPG formátumba is kimentse. A megjelenő ablakban adja meg, hogy milyen méretben szeretne menteni, majd írja be a fájlnevet és válassza ki a fájl típusát is. A Mentés gomb megnyomása után, ha a művelet sikeresen befejeződött, „A kép elkészült!” üzenet jelenik meg. Nagyobb családfák esetében a generált kép túlságosan nagy is lehet, ezért 10 MB méret fölött a program figyelmeztet.

Családfa beállítások...

Lehetőség van a családfa bizonyos tulajdonságainak megváltoztatására. Ezek a családfa elemeinek a színe, a családfa tájolása, és megadható, hogy milyen tartalmak jelenjenek meg téglalapokban a személyek neve alatt. A színek csoportban a >> gombokra kattintva megjelenik egy színtábla, amelyből az új szín kiválasztható az aktuális elemhez. Ha nem az alapértelmezett családfa tájolást szeretné használni, akkor jelölje be a Családfa ellentétes tájolása pontot. Ha nem szeretné, hogy kiegészítő szövegek pl.: "Vallás:", "Foglalkozás:", stb. látszódjanak az ábrán, akkor vegye el a jelölést a Cimkéek látszódjának (pl.: Vallás, Foglalkozás) pontról. A Családfában megjelenő tartalmak pont alatt bejelölheti, hogy milyen adatokat szeretne a nevek alatt megjeleníteni a családfa téglalapjaiban. Ebben az ablakban lehetőség van a családfához tetszőleges hátteret is állítani.

Nyomtatás...

Az aktuálisan látszódó vérvonal nyomtatása. Túl nagy ábránál szükséges lehet, hogy a normálnál kisebb méretben nyomtasson a program. Ezért a nyomtatás előtt megjelenő ablakban átskálázhatja az családfát, amit a program mindig a lap közepére nyomtat, és ha nem fér rá egy lapra, akkor automatikusan feldarabolja úgy, hogy később összeilleszthető legyen.

Nyomtatási kép..., Nyomtató beállítások...

Windows standard nyomtatási funkciók a nyomtatási kép megjelenítésére, és a nyomtató paramétereinek beállítására.

Utoljára megnyitott fájlok listája

A Fájl menü alján az utoljára használt fájlok találhatóak. Mivel gyakran ugyanazt a fájlt használjuk, így ebből a listából kiválasztva egy kattintással könnyedén betölthetők újra a fájlok.

Kilépés

Kilépés a programból.

MENÜSOR - ABLAK ÉS SÚGÓ MENÜ

Mindkét menü a windows-os programokból jól ismert funkciókat látja el: az Ablak menüben található menüpontok segítségével váltogathat a fájlok között, amennyiben több van egyszerre megnyitva; a Sűgő menűben pedig a programról található néhány kiegészítő információ.

ESZKÖZTÁR

Az eszköztáron található gombok a legfontosabb funkciókat teszik elérhetővé. Az hogy melyik gomb mire való úgy is megtudhatja, ha az egeret a gomb fölé viszi, rajtahagyja mozdulatlanul. Ekkor néhány pillanat múlva megjelenik a gomb leírása.

Vérvonal lista fel / le

Ezzel a kétállapotú gombbal a "Vérvonalak" ablak állapotát tudjuk változtatni. Ha a gomb be van nyomva, akkor az ablak mindig lenyílt állapotban fog látszódni. Ha a gomb nincs benyomva, akkor az ablak alapértelmezésben mindig magától felcsukódik, de elegendő az egérmutatót fölé vinni és automatikusan lenyílik.

Gyors info be / ki

Az info buborék megjelenését tudjuk be és ki kapcsolni ezzel a gombbal. Bekapcsolt állapotban, ha az egérmutatót a családfában egy téglalap fölé visszük, akkor néhány pillanat múlva egy rövid összefoglaló fog megjelenni a téglalaphoz tartozó személyről. Nagy előnye a funkciónak, hogy mindig olvasható az információ, így egy nagyon lekicsinyített ábrán is - amin a kapcsolatok jól látszanak - könnyedén lehet tállózni.

Rendezés be / ki

A családfában megjelenő személyek rendezve jelennek meg, ha ez a gomb be van nyomva. A rendezési szempontok: testvéreknél az idősebbtől a fiatalabbig (ha nincs születési idő megadva, akkor a keresztnév szerint abc rendben), házastársaknál pedig a házasságkötés ideje szerinti rangsor (ha nincs megadva az időpont, akkor a vezetéknév szerinti abc sorrend). Ha be van kapcsolva a rendezés, akkor új személy felvételekor az új személyt már eleve a rendezési szempontok szerinti helyre rakja a program. Ez kissé zavaró lehet némely esetben, ezért a gomb újbóli megnyomásával kikapcsolható a funkció.

Nagyít

A családfa ábra nagyítása.

Kicsinyít

A családfa ábra kicsinyítése.

Mindent mutat

A teljes családfa méretezése pont akkora méretre, hogy éppen elférjen a munkaterületen.

Személyi adatok

A kijelölt személy adatait lehet szerkeszteni a megnyíló ablakban.

Új szülő

Új szülő felvétele a kijelölt személyhez.

Új házastárs

Új házastárs felvétele a kijelölt személyhez.

Új gyermek

Új gyermek felvétele a kijelölt személyhez.

Új testvér

Új testvér felvétele a kijelölt személyhez.

Fotóalbum

A fotóalbum ablak megnyitása az adatbázisban szereplő fényképek rendszerezéséhez.

ÚJ SZEMÉLY ADATAINAK MEGADÁSA, ÉS MEGLÉVŐ SZEMÉLY ADATAINAK MÓDOSÍTÁSA

Új személy felvételekor az alábbi ablakban adhatók meg a személyhez tartozó adatok. Ez az ablak jelenik meg akkor is, ha egy már meglévő személy adatait szeretnénk módosítani.

The screenshot shows a Windows-style dialog box titled "Személyi adatok" (Personal Data). It contains several sections for entering personal information. Numbered callouts (1-8) highlight specific areas:

- 1:** "Név és egyéb adatok" (Name and other data) section, containing fields for "Vezetéknév" (Surname: Kovács), "Keresztnév" (First name: Erzsébet), "Neme" (Gender: Nő), "Vallás" (Religion: református), and "Foglalkozás" (Occupation: könyvtáros).
- 2:** "Fontos dátumok" (Important dates) section, containing fields for "Születés (hely, idő)" (Birth: Orosháza, 06.20.), "Halálozás (hely, idő)" (Death: Kecskemét, 1992.11.02.), "Esküvő (hely, idő)" (Wedding: Orosháza, 1942.05.18.), and "Válás (hely, idő)" (Divorce).
- 3:** "Történet" (History) section, a large text area for notes.
- 4:** "Kapcsolat" (Relationship) section, a text area for relationship details.
- 5:** "Fotóalbum" (Photo album) section, showing a list of photos with a thumbnail of a woman.
- 6:** A thumbnail image of a woman, likely the subject of the record.
- 7:** A text field containing "Kovács Erzsébet 1963-ban", likely a caption for the photo.
- 8:** "Választás az adatbázisból" (Selection from the database) button at the bottom left.

At the bottom right are "OK" and "Mégsem" (Cancel) buttons.

1. *Név és egyéb adatok:* vezetéknév, keresztnév, neme, vallás, és foglalkozás
2. *Fontos dátumok:* születés helye és ideje, halálozás helye és ideje. Házastárs szerkesztésekor további két adat is látszik ezen a részen: házasságkötés helye és ideje, válás helye és ideje.
3. *Történet:* a személyhez fűzhető tetszőleges információ (családi történetek, anekdoták, kiegészítő információk stb.)
4. *Kapcsolat:* kapcsolatfelvételhez szükséges információk, cím, telefon, email cím, stb.
5. *Fotók:* a személyhez rendelt fotók listája. A GenKapocs úgy kezeli a fotókat, hogy van egy központi fotóalbum, és a fotóalbumban lévő képeket lehet egy vagy akár több személyhez is hozzárendelni (például amikor több személy szerepel a fényképen). Egy személyhez több fotó is kapcsolható, ilyen esetben sima drag & drop módszerrel átrendezhető a képek sorrendje. A családfában és az info buborékban mindig az első kép jelenik meg. Új fotó hozzáadása a zöld + gombbal, kijelölt fotó törlése a piros - gombbal, kijelölt fotó megtekintése nagyban a "Megnéz" gomb megnyomásával lehetséges.
6. *Előnézet:* az aktuális fotó kicsiben.
7. *Fotó történet:* az aktuális fotóhoz lejegyzett kiegészítő információ. Ha módosítja a leírást, akkor minden olyan személynél változni fog, akikhez a fotó hozzá van rendelve.

8. *Választás az adatbázisból:* Ez a gomb csak új személy felvételekor látszódik az ablakban. Ha egy olyan személyt szeretnénk felvenni az aktuális vérvonalba, akit már egy másik vérvonalnál felvettünk és az adatait is megadtuk, akkor nem szükséges ezek újbóli megadása. Ilyenkor a gombra kattintva bejön egy új ablak az adatbázisban szereplő személyekről, akik közül ha választ egyet, a személyi adatok automatikusan ki lesznek töltve, és a családfában is automatikusan megrajzolódik nem csak ő, hanem a hozzá kapcsolódó leszármazottak is. A név begépelése közben a program keresi a lehetséges találatokat, és ha nem talál, akkor inaktívvá válik a gomb. Ha egy személy adatait - aki már szerepel az adatbázisban - mégsem ezen a gombon keresztül választjuk ki, hanem újból felvesszük az adatait, akkor az személy egy új személyként lesz rögzítve.

FOTÓK RENDSZEREZÉSE

A fotókat rendszerezni a fotóalbumban lehet. Itt lehet új fotókat felvenni, meglévőket törölni, és megjegyzéseket is lehet a képekhez fűzni. A fotóalbumban megtalálható képek után egy vagy több személyhez is hozzárendelhetők.

1. *Fotó lista:* a fotóalbumban található összes kép listája. Az albumba új képet felvenni a zöld + gombbal lehet, törölni pedig a piros - gombbal. Képek hozzáadásakor a megnyíló ablakban egyszerre több fotó is kijelölhető.
2. *Előnézet:* az éppen kijelölt fotó képe.
3. *Fotó történet:* az éppen kijelölt fotóhoz lejegyzett kiegészítő információ. Ha módosítja a leírást, akkor minden olyan személynél változni fog, akikhez a fotó hozzá van rendelve.